

'De pakkans bij sociale dumping is te klein'

Waar blijven de 117 extra sociale inspecteurs?

De strijd tegen sociale dumping is al vier jaar een prioriteit, zegt de regering-Michel. Voor bepaalde risicosectoren, zoals de transportsector en de bouw, kwam er zelfs een heus 'plan voor eerlijke concurrentie'. Maar waar blijven de beloofde 117 extra inspecteurs om fraude op te sporen, vragen ACV-Transcom en ACV bouw - industrie & energie zich af.

De bouw- en transportsector worden al enkele jaren geplaagd door een niet te stuiten concurrentie van voornamelijk Oost-Europese bedrijven. Het vrijkeer van diensten en werknemers in de Europese Unie maakt het mogelijk dat een Poolse bouwvakker of een Bulgaarse vrachtwagenchauffeur een tijdelijke opdracht in ons land uitoefent. Vorig jaar werkte een recordaantal van 245 000 buitenlanders als gedetacheerde in ons land. En die zijn een pak goedkoper dan de Belgen, daarom spreken we over sociale dumping (zie kaderstuk).

Belofte maakt schuld

Om paal en perk te stellen aan die sociale dumping stelde voormalig staatssecretaris voor Sociale Fraude Bart Tommelein (Open VLD) verschillende sectorplannen voor eerlijke concurrentie op. In juli 2015 werd er een voor de bouwsector gefinaliseerd, in februari 2016 volgde dat van de transportsector. Ook de vakbonden en werkgeversorganisaties hielden mee de pen vast voor beide plannen. Een speerpunt was de versterking van de sociale inspectie met 117 bijkomende controleurs. Die zijn nodig om het fenomeen van sociale dumping en sociale fraude tegen te gaan. Maar anno 2018 is van die belofte nog niets in huis gekomen.

'Hoewel huidig staatssecretaris voor Sociale Fraude Philippe De Backer (Open VLD) graag communiceert dat er een honderdtal inspecteurs zijn aangenomen, blijken die nieuwe aanwervingen niet eens te volstaan om het personeel te vervangen dat de controlediensten verlaat', weet Jan San-

► In plaats van de beloofde 117 extra sociaal controleurs aan te werven, daalde de mankracht bij de inspectiedienst.

Controlediensten over landen heen moeten beter samenwerken. Het wantrouwen is nu groot.

Iwein Beirens, juridisch adviseur bij ACVBIE

nen, verantwoordelijke Vervoer bij ACV-Transcom. 'De totale mankracht van de sociale inspectie is dus in feite gedaald. De nieuwe aanpak om fraude op te sporen via datamining vind ik positief, maar heeft geen kans van slagen zonder de extra beloofde personeelsleden. Men zegt wel dat één IT'er drie controleurs kan vervangen.

Toch heb je altijd nog volk nodig om flitscontroles en inspecties bij bedrijven zelf uit te voeren.'

Pakkans is klein

'ACV-Transcom heeft erg hard aan de kar getrokken bij het opstellen van het plan voor eerlijke concurrentie, maar ik heb altijd gezegd dat het uiteindelijk de resultaten op de weg zijn die zullen tellen. En die zijn helaas maar minimaal. De economische voordelen om te sjoemelen, bijvoorbeeld via postbusondernemingen in Bratislava, zijn nog te groot en de pakkans is nog te klein. Wij kijken ook naar Europa voor een oplossing. Het is echt nodig om de samenwerking tussen controlediensten over landen heen te versterken. Het wan-

trouwen is nu groot. Als de Belgische sociale inspectie aan haar Slowaakse evenknie vraagt om een vermoedelijke postbusfirma te controleren, weet ze eigenlijk al vooraf dat die controle niet zal plaatsvinden.'

Ook bij ACV bouw - industrie & energie (ACVBIE) hekelte men het uitblijven van de versterking van de sociale inspectie, hoewel de centrale ook tevreden is dat rond andere punten uit het plan voor eerlijke concurrentie stappen vooruit zijn gezet. 'Ik denk bijvoorbeeld aan de uitbreiding van de verplichte aanwezigheidsregistratie op grote bouwerven', zegt Iwein Beirens, juridisch adviseur bij ACVBIE. 'Maar de beloofde extra inspecteurs zijn broodnodig om sociale dumping aan te pakken, en ook de administratieve ondersteuning van de sociaal inspecteurs moet naar omhoog. Een signaal dat ons bovendien verontrust is dat er door een gebrek aan Europese coördinatie van alles misloopt bij het innen van boetes nadat er inbreuken zijn vastgesteld. Dat werkt de schijn van strafeloosheid in de hand. Verder pleiten wij er ook voor dat alle overheidsinstanties volop inzetten op het voorkomen van sociale dumping bij overheidsopdrachten. Hierin moeten ze een voorbeeldfunctie uitoefenen.'

Schijnzelfstandige

Iwein Beirens benadrukt nog dat de centrale geen tegenstander is van Poolse, Bulgaarse en Roemeense bouwvakkers. 'Wij willen gewoon dat de regels nageleefd worden en dat zij dezelfde loonvoorwaarden genieten als de Belgen. Daar wordt nog te vaak mee gesjoemeld. Ook problemen rond welzijn, veiligheid en huisvesting duiken nog al te vaak op. Verder zien wij dat in toenemende mate deze mensen als schijnzelfstandige worden ingezet. En de laatste tijd zijn onze vakbondsafgevaardigden ook meer en meer bouwvakkers uit landen buiten de EU op de werven, die via een Oost-Europese firma worden tewerkgesteld. De race-to-the-bottom wordt dus alleen maar erger.'

Ook voor ACVBIE kan een echte oplossing voor sociale dumping enkel van Europa komen. 'We moeten alle mogelijke middelen inzetten om ervoor te zorgen dat de sociale bijdragen effectief betaald worden. Daarom vragen wij bijvoorbeeld al jaren om de bijdragen te innen in het werkland in plaats van het thuisland. Ook is er meer en betere controle nodig en een uitwisseling van gegevens tussen lidstaten. Er wordt nu een Europese Arbeidsautoriteit opgericht, maar onze schrik is dat in de realiteit haar bevoegdheid maar beperkt zal zijn. Zowel van de Europese politieke leiders als van onze regering verwachten wij meer ambitie.'

Leen Grevendonck

Wat is sociale dumping?

Binnen de Europese Unie kan een werkgever zijn werknemer naar een andere lidstaat uitzenden of detacheren om daar voor zijn rekening te gaan werken. Een Poolse bouwvakker bijvoorbeeld gaat dan tijdelijk aan de slag op een werf in België. Hij heeft in dat geval recht op hetzelfde brutoloon en dezelfde wettelijke vergoedingen als een Belgische bouwvakker. Maar hij blijft wel onderworpen aan de sociale zekerheid in zijn thuisland, Polen.

Omdat de verschuldigde sociale bijdragen van gedetacheerde werknemers veelal lager zijn dan die van België, worden Bel-

gische werknemers op die manier uit de markt geprijsd. Daarom spreekt men van 'sociale dumping'. Het systeem blijkt bovendien erg gevoelig te zijn voor fraude. Zo worden gedetacheerde werknemers soms zwaar onderbetaald, moeten ze tot 60 uur per week werken en zijn hun werkomstandigheden vaak mensonterend. En dan is er ook nog het fenomeen van postbusondernemingen, waarbij firma's enkel een adres aanhouden in een land omwille van de lagere loonkost. Transportbedrijven zijn een bekend voorbeeld. In werkelijkheid zijn hun chauffeurs vooral in het buitenland actief.